

LATVIEŠU VALODĀ**KODS**

										-							V	L	L
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	--	--	--	---	---	---

Darba burtnīca (1. un 2. daļa)**Iepazīsties ar norādījumiem!**

Darba burtnīcā ir iekļauti 1. un 2. daļas uzdevumi.

3. daļas uzdevums ir uz atsevišķas darba lapas.

Darba burtnīcā un darba lapā ieraksti kodu, kuru tu saņēmi, ienākot eksāmena telpā!

Eksāmenā veicamo uzdevumu skaits, iegūstamo punktu skaits un paredzētais izpildes laiks:

Daļa	Uzdevumu skaits	Punktu skaits	Laiks
1. daļa	2	24	100 min
2. daļa	8	30	
3. daļa	1	34	120 min

Darbu veic ar tumši zilu vai melnu pildspalvu! Ar zīmuli rakstītais netiek vērtēts.

Eksāmena norises laikā eksāmena vadītājs skaidrojumus par uzdevumiem nesniedz.

Pildot eksāmena darbu, ievēro uzdevumu nosacījumus!

Eksāmena 3. daļas darba lapu saņemsi pēc starpbrīža.

Eksāmenā izmantotie teksti adaptēti atbilstoši eksāmena uzdevumu mērķim.

1. un 2. daļa

Uzdevumus veic darba burtnīcā!

3. daļa

Pārsprīdums jāraksta par vienu no piedāvātajiem tematiem. Apjoms – 350–400 vārdu.

Darba lapas 1. lappusē apvelc izvēlētajā temata numuru!

Argumentācijai izmanto kultūras un/vai literatūras faktus!

Ja darbā izmanto citātu, norādi arī tā autoru!

Raksti salasāmi!

1. DAĻA

1. uzdevums (8 punkti).

Veido iederīgu vārdu un vārda formu no piedāvātajiem vārdiem!

Režisora Dāvja Sīmaņa vēsturiskā filma „Pelnu sanatorija”, (0) <u>aizvezdama</u> kara laika Latvijā, uzdod jautājumu par individuālo atbildību arī 21. gadsimta cilvēkiem ģeopolitisko sarežģītumu griežos.	0) aizvest
Vai jūs (1) _____, ar kādu jūsmu Pirmo (2) _____ karu gaidīja daudzi Eiropas intelektuāļi, uzskatīdami to par iespēju apturēt sabiedrības izkurtēšanu, pārvērtēt vērtības un saliedēties?	1) atcerēties 2) pasaule
Skatītāji šo filmu gaida ar interesi, jo mums ir maz (3) _____ par vēsturi.	3) filma
Filmā ārstam Ulriham 1917. gadā Kurzemē (4) _____ kārtība nomaļā sanatorijā, kur garīgos ievainojumus varētu ārstēt daudzi kareivji.	4) ieviest
Runājot par šīsdienas notikumiem pasaulē, filma ir kā projekcija no pagātnes, kas liek saprast – tas (5) _____ mērā attiecas arī uz mums.	5) kaut <i>un</i> kāds
Domājot par 20. gadsimta sākumu, ir redzams, ka vara visu laiku pieņem neatgriezeniskus lēmumus un (6) _____ ar sabiedrības viedokli.	6) nerēķināties
Tā pastāv kā autonomas veidojums ar savām specifiskajām attiecībām, ilūzijām, uzskatot, ka sabiedrībai jādod vienīgi (7) _____.	7) labklājība
Režisors D. Sīmanis jūs aicina: „(8) _____ šo filmu! Jebkura vēsturiska filma kļūst par morāles mācību mūsdienās.”	8) noskatīties

Aizpilda vērtētājs:

Vērtētāja

kods:

1. _____

2. _____

3. _____

4. _____

5. _____

6. _____

7. _____

8. _____

Kopā par
1. uzd.:

(Pēc žurnāla „Ir” materiāliem)

2. uzdevums (16 punkti).**Izlasi teikumus! Liec trūkstošās pieturzīmes!**

1. „Ručs un Norie” Ināras Kolmanes un studijas „Deviņi” izveidotā filma saņēmusi četras augstākās atzinības – Lielā Kristapa godalgas. 1. _____
2. Stāstu par jaunās japāņu antropoloģijas studentes Norie Curutas (*Norie Tsuruta*) un suitu vecmāmiņas Marijas Steimanes draudzību Dita Rietuma Nacionālā Kino centra vadītāja nosauca par cilvēcības un jēgas apliecinājumu. 2. _____
3. Sarunās ar Norie atklājās, ka viņu ļoti interesē stipro latviešu sieviešu raksturi it īpaši suitu sievas jo arī Japānā sievietes pakāpeniski iegūst nozīmīgāku vietu sabiedrībā. 3. _____
4. Kad aizbraucām uz Japānu pie Norie stāsta Ināra Kolmane man nebija viegli ieiet tajā tempā un sajūst, kas viņai svarīgs un kāda ir viņas būtība. 4. _____
5. „Filmējot un sarunājoties ar viņas draugiem sapratām, ka Norie atšķiras arī no saviem vienaudžiem Japānā,” atceras filmas veidotāji. 5. _____
6. Pēc atgriešanās Japānā viņa neatrada darbu antropoloģijā, tāpēc izmēģināja dažādus amatus – strādāja pie konveijera fabrikā, pēc tam grāmatvedībā, tad reklāmā pierādot ka priekšstats par japāņu dzīves tempu atbilst patiesībai. 6. _____
7. Suitu sieva ir kā feminisma simbols japānim, pat Norie draugs iztaujādams mūs par sievietēm Latvijā, par sievietēm Eiropā un par vīriešu iesaistīšanos bērnu audzināšanā kļuva domīgs un atzina, ka arī tā gribētu dzīvot. 7. _____
8. Kad notika tikšanās ar skatītājiem Latvijā, režisore, izskaidrojot suitu feminismu un vēlmi to atspoguļot filmā, minēja pārsteidzošu faktu jau otro gadu Alsungā ir folkloras kopa „Suitu vīri”. 8. _____
9. Operators Andrejs Verhoustinskis par filmu izteicies, ka viņam ļoti ilgi nav bijis skaidrs kas no tās iznāks jo šajā filmā nav tradicionālā dokumentālās filmas konflikta. 9. _____
10. Par to režisore smaidot saka: „Lielākais dramatiskais notikums filmā, protams, ir tas, ka suns zog burkānus lūk arī konflikts!” 10. _____
11. Atbildot kādam kino ekspertu komisijas pārstāvim, kas bažījās, vai šis stāsts nebūs pārāk salds, režisore atgādina – starp saldumu un salkanumu sirsnību un viedumu ir ļoti liela atšķirība. 11. _____
12. Lai gan filma tapusi ļoti smagi un finansētājus nācās grūti pārliecināt par filmas dramaturģiju tā tomēr ir viegla un gaiša. 12. _____
13. Viena no mūsu producentēm Marta Mānenbaha kas tagad dzīvo Amerikā interneta vidē organizēja ziedojumu vākšanu jeb tā saucamo „pūļa finansējumu”, jo ar acīm jau neuzfilmēsi. 13. _____
14. Morālais atbalsts kā Latvijā, tā arī ārvalstīs bija ļoti liels, un savākuši trūkstošo naudas summu filmas veidotāji pateicās ikvienam ziedotājam par līdzdalību filmas veidošanā. 14. _____
15. Filmas tapšanā saskatāma līdzība ar suitu rokdarbnieču veikumu, tāpat kā Ručiņš filmā saka par savām zeķēm: „Tās ir knipelētas, tāda vārda mīļā Norie tavā vārdnīcā nav.” 15. _____
16. Cilvēki tik ļoti prasīja, zvanīja, rakstīja, tāpēc filma gaiša, sirsnīga un patiesa tika parādīta valsts svētkos televīzijā. 16. _____

(Pēc žurnāla „lr” materiāliem)

Kopā par
2. uzd.:

Kopā par
1. daļu:

2. DAĻA

Izlasi Gunitas Nagles interviju ar Jāni Joņevu un veic 1.–8. uzdevumu!

Rakstnieks Jānis Joņevs (1980) kļuva pazīstams ar 90. gadu metālistu paaudzes aprakstu romānā „Jelgava 94”.

Ar novēlējumu *Stay brutal!* Jāni Joņevu uzrunā kāds draugs. Viņš paskaidro: tas ir kādas metāla grupas dziesmas nosaukums, kas kļuvis par saukli. Nozīmē: paliec skarbs, bet paties!

Jānis neslēpj sevi tādu, kāds ir: pieklājīgs, uzmanīgs un interesants sarunu biedrs, it sevišķi, ja sarunu tēma saistīta ar literatūru vai mūziku. Studiju laikā Kultūras akadēmijā iemīlējies franču valodu, no franču valodas tulkojis vairākus literārus darbus.

1. Par ko visbiežāk domā, rakstot savus darbus? Par kādām idejām?

Tas, ko mēs uzskatām par lielām idejām, bieži vien ir kompleksi, kas saistīti ar nespēju būt brīviem. Arvien biežāk runā, ka mūsdienu sabiedrībā nav vērtību, liberālisms novedis pie tā, ka nav izpratnes par labo un ļauno. No tā izriet skumjš jautājums: vai tad mēs zinām, kas ir labs un ļauns, tikai tad, kad mums to kāds stingri pasaka? Un vērtības ir tikai tad, kad mums tās uzspiež? Vai tad nemākam būt brīvi, vajag kādu, kas mūs dzenā un stāsta, kā rīkoties?

2. Vai tu laiku pa laikam norobežojies no sabiedriskās dzīves un raksti to, ko neviens neprasa? Kāpēc tu to dari?

Nevarētu teikt, ka man ir liela nepieciešamība rakstīt. Esmu gribējis rakstīt jau kopš pusaudža gadiem, tomēr tā man nav tikpat liela vajadzība kā elpot. Nesen lasīju citātu, šķiet, to teicis Malkolms Lovrijs (britu rakstnieks): „Es neesmu es, bet vējš, kas pūš man cauri.” Redzi, literātiem ir kaut kas tāds, ko viņi noķer, pamana, un tad viņiem gribas to pierakstīt. Man patīk arī Marsela Prusta (franču rakstnieka) formulējums – lai saprastu, kas ar tevi notiek, ir jāpieraksta. Taču akūtas nepieciešamības rakstīt man nav.

Kāpēc tomēr rakstu? Gribas izstāstīt ko tādu, ko pat draugam nestāstītu. Bernāra Marijas Koltesa (franču rakstnieka) lugā *Kokvilnas lauka vientulībā* teikts, ka tas, kas uz sirds, jāizstāsta tā, it kā to stāstītu vieninieka kameras sienām vai kokvilnas lauka vientulībā. Rakstot cilvēks pasaka ko tādu, ko nevienam nestāstītu, pašu svarīgāko un slēptāko. Vai, ja atklātu, tad pilnīgam svešiniekam, uz ceļa nostopēta auto šoferim. Savukārt Mišels Velbeks (franču rakstnieks) teicis, ka tad, ja dzīve mūs neapmierina, rakstot varam uzbūvēt realitāti, kurā paši esam noteicēji. Taču, kad ir šāda vara, ne vienmēr gribas veidot pasauli, kurā viss ir ideāli. Gribas, lai ir visādi.

3. Ko tev kā literātam devis tekstu redaktora darbs?

Pozitīvais devums ir izteiksmes skaidrība. Tas ir galvenais elks, kam kalpojam. Svarīga noteiktība, prasme izteikties pēc iespējas vienkāršākiem izteiksmes līdzekļiem, skaidri, nesamudzināti.

4. Kas kopš 90. gadiem, kad tev bija gari mati un tu klausījies melno metālu, ir mainījies?

Unikalitātes izjūtu esmu pazaudējis. Vienlaikus zaudēju arī egoismu, kas ir labi. Negribētos, lai es būtu īpaši mainījies, jo, kad bijām jauni, bijām tīrāki, un arī vērtības bija skaidrākas nekā tagad. Toreiz labāk zinājām, kas ir labs, kas slikts. Tagad to nojaušam aizvien mazāk. Viss ir sapīņķerēts un miglaināks nekā toreiz, nav vairs savas taisnības apziņas.

5. Kas tevi, zēnu, kurš labi mācījās un auga inteliģentu ģimenē, vilka pie smagā metāla?

Es neesmu unikāls gadījums. Vienu daļu metālistu veidoja tieši tādi tipi kā es, kuri bērnībā diez ko nedauzās pa pagalmiem, bet kādā brīdī saprot, ka vajadzētu. Daudzi rātnie, kuri bērnībā daudz laika pavada ar grāmatām, pusaudža gados meklē ekstrēmas izpausmes formas. Tā ir gandrīz klasika: pusaudzis, kurš sēž mājās pie grāmatām un klausās metālu. Piedienas arī nedaudz vientulības. Metālistu kultūrā vientulības izjūta ir vispārpieņemta norma, visuresoša lirika. Es uz šādu tīņu aizraušanos raugos nopietni, jo tā bieži vien ir ļoti svarīga. Tas, ko mēs izvēlamies tīņa vecumā, bieži vien nosaka, kādi būs vēlāk. Grāmatas un mūzika man joprojām ir veiksmīgi izvēlēta eksistences forma. Vērtības, pie kurām nonācu pusaudža vecumā, man ir palikušas.

6. Kādas vērtības?

Aisberga apakšējās daļas meklēšana. Varētu teikt, ka mana vērtība ir meklēt dziļumā, izvairoties no liekulības. Izklausās pēc manifesta saukļa. Bet būtība ir tāda: mani neinteresē lielās skatuves un spožie saloni, bet kaut kas neparasts. Mana vērtība ir iet citādu ceļu. Lai gan tā droši vien var teikt jebkurš.

7. Tu esi izteicies, ka 90. gadi ir modē. Kā tas izpaužas?

Kādu laiku šķita, ka 90. gadi ir nožēlojami, bet tagad tie ieguvuši pozitīvu patību un romantismu. Par 90. gadiem ar nostalgiju patīk runāt arī tiem, kuri paši ir dzimuši 90. gados un neko daudz no tiem laikiem neatceras. Daudziem šķiet, ka toreiz cilvēki dzīvoja skarbāk, intensīvāk, mazliet trakāk nekā tagad.

8. Vai tu tomēr iemācījies spēlēt ģitāru?

Nē, nē! Romāns ir kā kompensācija tam, ka neiemācījies spēlēt. Klausos, kā citi spēlē. Mana muzikālā gaume paplašinājusies, klausos 19. gadsimta franču mūziku, kas ir plūstoša un melodiska, bez sarežģītiem paņēmieniem un liela traģisma.

Taču vispār mūziku klausos daudz mazāk nekā pirms 20 gadiem. Smago metālu diezgan grūti klausīties, jo man iecērt apziņa, ka tas laiks ir pagājis. Taču arī no mūsdienu mūzikas mani visvairāk interesē *underground*. Tajā mūzikā, ko spēlē no lielās skatuves, neorientējos.

1. uzdevums (6 punkti). Formulē vienā teikumā, kas raksturo Jāņa Joņeva personības šķautnes!

J. Joņevs – rakstnieks

S. _____

P. _____

J. Joņevs – dzīves jēgas meklētājs

S. _____

P. _____

J. Joņevs – mūzikas baudītājs

S. _____

P. _____

2. uzdevums (1 punkts). Formulē kopīgo tematu atbildēm uz pirmajiem trim intervijas jautājumiem!

Kopā par
1. uzd.:

2. _____

3. uzdevums (4 punkti). Izskaidro J. Joņeva atbildē uz 6. jautājumu nosauktās vērtības! Atzīmē ar ☒, kura no šīm vērtībām tev ir svarīgāka, un pamato savu izvēli!

Meklēt dziļumā – _____

3.1. _____

Iet citādu ceļu – _____

3.2. _____

Pamatojums

3.3. _____

P. _____

Kopā par
3. uzd.:

4. uzdevums (2 punkti). Izlasi citātus un, pabeidzot iesākto teikumu, pamato darbības vārdu personas maiņas iemeslus atbildē uz 4. jautājumu!

„Unikalitātes izjūtu **esmu pazaudējis**. Vienlaikus **zaudēju** arī egoismu, kas ir labi. Negribētos, lai **es būtu** īpaši **mainījies**.”

„...kad **bijām** jauni, **bijām** tīrāki, un arī vērtības bija skaidrākas nekā tagad. Toreiz labāk **zinājām**, kas ir labs, kas slikts. Tagad to **nojaušam** aizvien mazāk.”

J. Joņevs, atbildot uz 4. jautājumu, pāriet no darbības vārda _____ uz

4.1. _____

(skaitlis, persona)

4.2. _____

_____ personu, lai _____

(skaitlis, persona)

Kopā par
4. uzd.:

5. uzdevums (2 punkti). Kāpēc, tavuprāt, pirmajā atbildē J. Joņevs uzdod jautājumus?

S. _____

P. _____

Kopā par
5. uzd.:

6. uzdevums (3 punkti). Skaidro atbilstoši kontekstam 5. atbildē lietoto svešvārdu nozīmi!

Klasika – _____

6.1. _____

Lirika – _____

6.2. _____

P. _____

Kopā par
6. uzd.:

Centralizētais eksāmens par vispārējās vidējās izglītības apguvi

LATVIEŠU VALODĀ

KODS

									-				V	L	L
--	--	--	--	--	--	--	--	--	---	--	--	--	---	---	---

Darba lapa (3. daļa)

Apvelc izvēlētajā temata numuru!

1. 2. 3.

2017

3. daļa

Izvēlies vienu no tematiem un uzraksti pārspriedumu (350–400 vārdu)!
Argumentācijai izmanto kultūras un/vai literatūras faktus!
Rakstot pārspriedumu, ievēro satura atbilstību izvēlētajam tematam!

1. Mans pārsteigums kultūrā.
2. Izcila personība manā uztverē.
3. „Tik esi, cik šai brīdī! Neatliec!” (I. Ziedonis)

Uzmetums.

